

Tror høyredreining i EU vil myke opp klimakrav til bønder

2024-06-20

Optional[© Bondebladet]

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke viderefremmes utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra

Retriever eller den enkelte utgiver.

Les artikkelen ved å klikke her.

14 POLITIKK

Torsdag 20. juni 2024

BONDEBLADET

Smedshaug:

Tror høyredreining i EU vil myke opp klimakrav til bønder

Christian Anton Smedshaug mener mye tyder på at EU etter parlamentsvalget vil gå i retning en klimapolitikk som har større aksept hos folk og jordbruk.

Anders Sandbu
anders.sandbu@bondebladet.no

EUS KLIMAPOLITIKK

6.-9. juni ble det avholdt valg til nytt Europaparlament. Det skal også utnevnes en ny EU-kommisjon. Mange europeere stemte denne gangen på partier som ligger langt til høyre.

Samlet sett ligger partiene ytterst til høyre an til å få 180 av i alt 720 representanter i parlamentet. Disse partiene utgjør dermed 25 prosent. Det var likevel den konservative sentrum-høyrekoalisjonen EPP som fikk aller størst oppslutning. De grønne taper på sin side oppslutning.

- Betydelig relevans

Klima ventes å fortsatt stå høyt på agendaen når EU nå skal utforme ny politikk. Sett fra Norge og norsk jordbruks ståsted, er spenningen i stor grad knyttet til hvordan klima- og miljøkravene vil bli.

Daglig leder Christian Anton Smedshaug i AgriAnalyse mener høyredreininga i EU fort vil

få betydning i klimasammenheng. Men først litt om hvorvidt norske jord- og skogbruksinteresser faktisk vil bli berørt av det som nå måtte komme av nye klimakrav:

- EØS-avtalen har gjort unntak for fiskeri, landbruk og naturforvaltningspolitikken. Vi påvirkes derfor ikke på den samme direkte måten som Sverige og Finland. Men vi legger oss nær EU når det kommer til måloppnåelse på klimakutt fram mot 2030, og vi har delvis lagt oss på samme standard som EU med tanke på hvordan skogens nettobinding av karbon telles med. Sånn sett, vil klimasamarbeidet og arealbruksendringer ha betydelig relevans også for Norge, sier Smedshaug til Bondebladet.

Tror på lengre overgangstider

Stortinget har vedtatt at Norge skal kutte sine utslipp med 55 prosent innen 2030, sammenlignet med 1990. Dette er en forpliktelse overfor EU. Ser man på hele Norge, viser nye tall at utslippene i fjor gikk ned med 4,7 prosent fra 2022. En del av årsaken er færre melkekyr.

For jordbruket er hovedmålet i nærings avtale med staten fortsatt et kutt på 5 millioner CO₂-ekvivalenter i 2030. Smedshaug viser til at miljø- og klimakrav har vært den store utfordringen for jordbruket nedover i Europa.

- Dette handler om økte avgifter som er klimabegrunnet, krav til begrenset avrenning og en generell vilje til stadig nye pålegg uten tilstrekkelig støtte.

Det gjelder i hele jordbrukspolitikken, sier han.

Partiene som har lagt seg på harde klimakrav, befinner seg ikke langt ute på høyresida. I flere store europeiske lands EU-valg, har høyresida nå gjort det sterkt.

«Jeg tror vi går i retning en klimapolitikk som har større folkelig aksept»

Christian Anton Smedshaug

- Mange i jordbruket har nok ganske store forventninger til at EU nå i betydelig grad vil lette på reguleringer. De direktivene som blir aktuelle, blir sannsynligvis myket opp. Man var redd for et forbud mot Roundup og glyfosat, men det skjedde ikke. Og EU opphevet det å sette av 4 prosent av arealet til «rewilding» (tilbakeføre naturen til sin opprinnelige ville tilstand, journ.anm.). Jeg mener det nå er god grunn til å regne med mindre harde reguleringer og lengre overgangstider i EU-politikken. Dette betyr en god del på områder hvor Norge enten lar seg inspirere av EU, eller der vi på ulikt vis inngår samarbeid på klimasiden, utdyper Smedshaug.

Mildere klimakrav

Han viser til at de partiene i EU som har vært for de største reguleringene, også er de som i årets parlamentsvalg har «fått

størst juling» av velgerne.

Smedshaug påpeker at Norge står fritt til å legge sine egne målsetninger, og at det er mer et spørsmål om i hvilken grad vi velger å følge EUs eksempel - typisk på klima.

- Om EU ikke lenger blir det tydelige eksempelet, blir det da mer opp til den politiske situasjonen i Norge hvordan vi griper dette an. Om EU for eksempel endrer måten å regne referansebane på, kan det hende at vi får mer godtgjøring av karbonbinding. Samtidig må endringer gå via Paris, og i Parisavtalen skal kravene i utgangspunktet skjerpes, påpeker han.

Smedshaug tror uansett ikke på mer rigide klima- og miljøkrav overfor jordbruket.

- Nei, jeg tror heller vi går i retning en klimapolitikk som har større folkelig aksept. Årets EU-parlamentsvalg er en indikasjon på folkelig motstand mot hastigheten av klimakutt. Jeg tror vi har sett toppen, og at det trolig vil bli gjort justeringer i lys av de erfaringene landene gjør seg nå utover 2020-tallet.

Usikker på veien videre

Hildegunn Gjengedal er seniorrådgiver i Bondelaget næringspolitiske avdeling. Hun viser til at det ennå ikke er helt avklart hva i EUs Grønne Giv og «Farm to fork»-strategi som vil få konsekvenser for Norge. Men regler for mattrygghet og dyrevelferd, samt regelverk for merking, kan få det.

- Høyresida, som har fått mer støtte i enkelte land, har vært mer kritisk til EUs «Green Deal». Men selv om disse parti-

ene nå er blitt større, er det fortsatt sosialdemokratene og EPP - de konservative - som er størst «Green Deal» var en strategi fra EU-kommisjonen som var lite grunnfestet både blant bønder og i matindustrien. Jeg tror mange der følte at disse kravene ble trykket ned over dem, sier Gjengedal til Bondebladet.

På skogsiden er rådgiveren usikker på om det vil skje noen dreining, siden EU - i hvert fall tradisjonelt sett - ikke har vært så involvert der.

- Den har vært opp til enkeltland, men så har vi de siste åra sett at EU har begynt å involvere seg mer der også. Det er laget indikatorer for hva som er akseptabel skogbruk, og så har vi det innførte avskogingsregelverket, påpeker hun.

For jordbruket mener Gjengedal at det uansett må tas hensyn til at dette er en biologisk produksjon der utslippene aldri vil komme ned i null.

- I EU føler bønder at de må bære en for stor del av kostnadene ved klimakutt. Forskjellen på Norge og EU, er at vi har mer løpende kanaler for dialog med våre myndigheter. Vi styrer landbrukspolitikken vår selv. Det skjer ikke bare gjennom det årlige jordbruksoppgjøret, men ved at vi har dialog med regjeringa hele året. Da blir det en bedre dialog hele veien, og det forebygges demonstrasjoner. Men blir det veldig tøffe klimakrav framover, vil det påvirke også bondens økonomi, sier Gjengedal.

TOR PÅ KURSENDRING: - Jeg mener det nå er god grunn til å regne med mindre harde reguleringer og lengre overgangstider i EU-politikken, sier Christian Anton Smedshaug.

FOTO: RICARDOFOTO.NO

KOSTNADER: I EU føler bønder at de må bære en for stor del av kostnadene ved klimakutt, forklarer Hildegunn Gjengedal.

FOTO: ANDERS SANDBU

U vil il bønder

BONDE-DEMO: Foreslåtte kostnadsutt bidro til kraftige bondedemonstrasjonene i Tyskland i vinter. Blir det mildere fronter etter årets EU-valg?

FOTO: CHRISTIAN MÜHLHAUSEN

 Nofence

VI HAR KLAVER KLARE FOR LEVERING

Bestill på
nofence.no

Nofence beiteteknologi
for storfe, sau og geit

nofence.no